

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA M. KAMPOSA SANČESA-BORDONAS [M. CAMPOS
SÁNCHEZ-BORDONA]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 15. novembrī¹

Apvienotās lietas no C-487/17 līdz C-489/17

*Alfonso Verlezza,
Riccardo Traversa,
Irene Cocco,
Francesco Rando,
Carmelina Scaglione,
Francesco Rizzi,
Antonio Giuliano,
Enrico Giuliano,
Refecta Srl,
E. Giovi Srl,
Vetreco Srl,
SE.IN Srl (C-487/17),
Carmelina Scaglione (C-488/17),
MAD Srl (C-489/17),*
piedaloties:

*Procuratore della Repubblica del Tribunale di Roma,
Procuratore generale della Repubblica presso la Corte Suprema di Cassazione*

(Corte suprema di cassazione (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2008/98/EK – Atkritumi – Lēmums 2000/532/EK – Eiropas atkritumu saraksts – Atkritumu klasifikācija – Spoguļieraksti – Atkritumi, uz kuriem var attiecināt ierakstus, kas atbilst bīstamajiem atkritumiem un nebīstamajiem atkritumiem – Atkritumi, kas radušies sadzīves atkritumu mehāniskā apstrādē

1. Salīdzinājumā ar ES radušos atkritumu kopumu galvenokārt ķīmiskajā rūpniecībā radušos bīstamo atkritumu apjoms nav liels, bet, ja netiek veikta atbilstoša to apsaimniekošana un kontrole, to ietekme uz vidi var būt ļoti liela. It īpaši sadzīves atkritumu mehāniskajā apstrādē var rasties bīstamas vielas, kā tas ir strīdos, uz kuriem attiecas izskatāmie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu.

¹ Oriģinālvaloda – spāņu.

2. Šajā gadījumā, ja vien es nekļūdos, par atkritumu klasifikāciju atbilstoši tā sauktajiem *spoguļierakstiem*², kas ir minēti Eiropas atkritumu sarakstā (turpmāk tekstā – “EAS”), kurš ir ietverts Lēmumā 2000/532/EK³, Tiesai ir jālemj pirmo reizi. Tai būs jāprecizē pamatnostādnes, kas šajā ziņā ir jāievēro, lai iesniedzējtiesa var noskaidrot, vai vairākos kriminālprocesos apsūdzētie Itālijā ir izdarījuši noziedzīgu nodarījumu saistībā ar atkritumu pretlikumīgu pārvadāšanu, bīstamos atkritumus apstrādājot kā tādus, kas nav bīstami.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2008/98/EK⁴

3. Saskaņā ar tās 3. pantu:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “atkritumi” ir jebkura viela vai priekšmets, no kā īpašnieks atbrīvojas, ir nodomājis atbrīvoties vai ir spiests atbrīvoties;
- 2) “bīstami atkritumi” ir atkritumi, kam piemīt viena vai vairākas III pielikumā minētās bīstamās īpašības;

[..]

- 6) “atkritumu īpašnieks” ir atkritumu radītājs vai fiziska vai juridiska persona, kuras īpašumā atrodas atkritumi;
- 7) “tirgotājs” ir jebkura persona, kas rīkojas savā vārdā, lai pirktu un pēc tam pārdotu atkritumus, tostarp tāds tirgotājs, kas nesaņem atkritumus fiziskā valdījumā;
- 8) “starpnieks” ir jebkura persona, kas organizē atkritumu reģenerāciju vai apglabāšanu citu personu vārdā, tostarp starpnieki, kas nesaņem atkritumus fiziskajā valdījumā,
- 9) “atkritumu apsaimniekošana” ir atkritumu savākšana, pārvadāšana, reģenerācija un apglabāšana, tostarp šādu darbību pārraudzība un apglabāšanas vietu aprūpe pēc to slēgšanas un arī darbības, ko veic kā tirgotājs vai starpnieks;
- 10) “savākšana” ir atkritumu vākšana, tostarp atkritumu iepriekšēja šķirošana un glabāšana, lai tos nogādātu uz atkritumu apstrādes iekārtu;

[..].”

2 Tie ir atkritumi, kuri principā var tikt klasificēti gan kā bīstami, gan kā nebīstami atkritumi atkarībā no tā, vai tie satur bīstamu vielu.

3 Komisijas Lēmums (2000. gada 3. maijs), ar ko aizstāj Lēmumu 94/3/EK, ar kuru izveidots atkritumu saraksts saskaņā ar 1. panta a) punktu Padomes Direktīvā 75/442/EEK par atkritumiem, un Padomes Lēmumu 94/904/EK, ar kuru izveidots bīstamo atkritumu saraksts saskaņā ar 1. panta 4. punktu Padomes Direktīvā 91/689/EEK par bīstamajiem atkritumiem (paziņots ar dokumenta numuru C(2000) 1147) (OV 2000, L 226, 3. lpp.), redakcijā, kas grozīta ar Komisijas Lēmumu 2014/955/ES (2014. gada 18. decembris) (OV 2014, L 370, 44. lpp.) (turpmāk tekstā – “Lēmums 2000/532”).

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV 2008, L 312, 3. lpp.).

4. Tās 7. pantā “Atkritumu saraksts” ir paredzēts:

“1. Pasākumus, kas ir paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus attiecībā uz tā atkritumu saraksta atjaunošanu, kurš izveidots ar Lēmumu 2000/532/EK, pieņem saskaņā ar 39. panta 2. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru. Atkritumu sarakstā ietver bīstamus atkritumus un ņem vērā atkritumu izcelsmi un sastāvu un, ja nepieciešams, bīstamu vielu koncentrācijas robežvērtības. Atkritumu saraksts ir saistošs tiktāl, ciktāl tas attiecas uz to atkritumu noteikšanu, ko uzskata par bīstamiem. Ja kādu vielu vai priekšmetu iekļauj sarakstā, tas nenozīmē, ka tie ir atkritumi jebkurā gadījumā. Vielu vai priekšmetu uzskata par atkritumiem tikai tad, ja tas atbilst definīcijai 3. panta 1. punktā.

2. Dalībvalsts var uzskatīt atkritumus par bīstamiem atkritumiem arī tad, ja tie nav iekļauti atkritumu sarakstā, taču tiem piemīt viena vai vairākas no III pielikumā minētajām īpašībām. Dalībvalstis par visiem tādiem gadījumiem nekavējoties informē Komisiju. Tās šādus gadījumus min 37. panta 1. punktā paredzētajā ziņojumā un sniedz Komisijai visu attiecīgo informāciju. Ņemot vērā saņemtos paziņojumus, sarakstu pārskata, lai pieņemtu lēmumu par tā pielāgošanu.

3. Ja dalībvalstij ir pierādījumi, kas apliecina, ka konkrētiem atkritumiem, kas iekļauti bīstamo atkritumu sarakstā, nepiemīt neviena no III pielikumā minētajām īpašībām, tā šos atkritumus var uzskatīt par atkritumiem, kas nav bīstami. Dalībvalsts par visiem tādiem gadījumiem nekavējoties informē Komisiju un sniedz Komisijai visus vajadzīgos pierādījumus. Ņemot vērā saņemtos paziņojumus, sarakstu pārskata, lai pieņemtu lēmumu par tā pielāgošanu.

4. Bīstamos atkritumus nevar pārklasificēt par nebīstamiem atkritumiem, atšķaidot vai sajaucot atkritumus ar mērķi piesārņotājielū sākotnējo koncentrāciju samazināt līdz līmenim, kas ir zemāks par bīstamo atkritumu definēšanai noteikto robežvērtību.

[..]

6. Dalībvalsts var uzskatīt atkritumus par nebīstamiem atkritumiem saskaņā ar 1. punktā minēto atkritumu sarakstu.

[..]”

5. Direktīvas 2008/98, kas grozīta ar Regulu (ES) Nr. 1357/2014⁵, III pielikumā ir iekļauts dažādu atkritumu īpašību, kas padara tos bīstamus, saraksts. Attiecībā uz testa metodēm ir norādīts, ka:

“Jaizmanto metodes, kas aprakstītas [Komisijas] Regulā (EK) Nr. 440/2008 un citās attiecīgās [Eiropas Standartizācijas komitejas (CEN)] norādēs, vai citas starptautiski atzītas testēšanas metodes un pamatnostādnes.”

2. Lēmums 2000/532

6. Tā pielikuma nodaļā “Novērtēšana un klasifikācija” ir iekļauts 2. punkts (“Atkritumu klasificēšana par bīstamiem”), saskaņā ar kuru:

“Atkritumus, kuri atkritumu sarakstā apzīmēti ar zvaigznīti (*), uzskata par bīstamiem atkritumiem saskaņā ar Direktīvu 2008/98/EK, izņemot gadījumus, ja piemērojams minētās direktīvas 20. pants.

5 Komisijas Regula (2014. gada 18. decembris), ar ko aizstāj III pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV 2014, L 365, 89. lpp.).

Attiecībā uz atkritumiem, kuriem varētu piešķirt bīstamu un nebīstamu atkritumu kodus, piemēro turpmāk minētos nosacījumus.

- Saskaņotajā atkritumu sarakstā iekļaut atkritumus, kas apzīmēti kā bīstami un par kuriem ir īpaša vai vispārīga atsauce “bīstamas vielas”, ir pamatoti tikai tādiem atkritumiem, kas satur attiecīgās bīstamās vielas, kuru dēļ atkritumiem piemīt viena vai vairākas no bīstamajām īpašībām H 1–H 8 un/vai H 10–H 15, kas uzskaitītas Direktīvas 2008/98/EK III pielikumā. Bīstamās īpašības H 9 “infekciozs” novērtēšanu veic saskaņā ar attiecīgajiem dalībvalstu tiesību aktiem vai atsauces dokumentiem.
- Bīstamu īpašību var novērtēt, balstoties uz vielu koncentrāciju atkritumos, kā norādīts Direktīvas 2008/98/EK III pielikumā, vai, ja vien nav norādīts citādi Regulā (EK) Nr. 1272/2008, veicot testēšanu saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 440/2008 vai citām starptautiski atzītām testēšanas metodēm un vadlīnijām, ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 1272/2008 7. pantu attiecībā uz izmēģinājumiem ar cilvēkiem un dzīvniekiem.

[..]”

B. Itālijas tiesības

7. Lēģislatīvā dekrēta Nr. 152/2006⁶ 184. pants reglamentēja atkritumu klasifikāciju, atkarībā no to izcelsmes nošķirot sadzīves atkritumus un īpašos atkritumus. Pēdējie minētie par bīstamiem un nebīstamiem atkritumiem tika klasificēti atkarībā no to bīstamības. Par bīstamiem tika atzīti atkritumi, kas nebija sadzīves atkritumi un D pielikuma sarakstā kā tādi tika skaidri atzīmēti ar zvaigznīti.

8. Tā D pielikumā, kas ir iekļauts ceturtajā daļā, tika aplūkota atkritumu saraksta izveide saskaņā ar Eiropas tiesisko regulējumu.

9. 184. panta 4. punktā tā sākotnējā redakcijā bija paredzēts, ka ar starpministriju rīkojumu tiks izveidots atkritumu saraksts saskaņā ar Direktīvu 75/442/EEK⁷, Direktīvu 91/689/EEK⁸ un Lēmumu 2000/532. Turklāt tika precizēts, ka līdz turpmāka rīkojuma izdošanai tiks piemēroti Vides un sauszemes teritoriju aizsardzības ministra 2002. gada 9. aprīļa direktīvas noteikumi, kuri ir iekļauti minētajā D pielikumā.

10. D pielikums vēlāk vairākkārt tika grozīts:

- Pirmkārt, ar 2010. gada 3. decembra Lēģislatīvo dekrētu Nr. 205⁹, ar kuru tam tika dots nosaukums “Atkritumu saraksts, kas noteikts ar Komisijas 2000. gada 3. maija Lēmumu 2000/532/EK”.
- Otrkārt, ar 2012. gada 24. marta Likumu Nr. 28 par ārkārtējiem un steidzamiem pasākumiem vides jomā¹⁰.

6 *Decreto legislativo 3 aprile 2006, n. 152, Norme in materia ambientale* (GU vispārējā sērija, Nr. 88, 2006. gada 14. aprīlis – Kārtējais pielikums Nr. 96) (2006. gada 3. aprīļa Lēģislatīvais dekrēts Nr. 152 “Par noteikumiem vides jomā”; turpmāk tekstā – “Lēģislatīvais dekrēts Nr. 152/2006”).

7 Padomes Direktīva (1975. gada 15. jūlijs) par atkritumiem (OV 1975, L 194, 47. lpp.; EE 15/01, 129. lpp.).

8 Padomes Direktīva (1991. gada 12. decembris) par bīstamajiem atkritumiem (OV 1991, L 377, 20. lpp.).

9 *Decreto legislativo 3 dicembre 2010, n. 205, Disposizioni di attuazione della direttiva 2008/98/CE del Parlamento europeo e del Consiglio del 19 novembre 2008 relativa ai rifiuti e che abroga alcune direttive* [2010. gada 3. decembra Lēģislatīvais dekrēts Nr. 205 par to, kā īstenot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu] (GU vispārējā sērija, Nr. 288, 2010. gada 10. decembris, kārtējais pielikums Nr. 269).

10 *Testo del decreto-legge 25 gennaio 2012, n. 2* [2012. gada 25. janvāra Dekrētlīkums Nr. 2] (*GURI* vispārējā sērija, Nr. 20, 2012. gada 25. janvāris), *coordinato con la legge di conversione 24 marzo 2012, n. 28, recante: “Misure straordinarie e urgenti in materia ambientale”* [kas saskaņots ar 2012. gada 24. marta likumu Nr. 28 “Ārkārtas un steidzami pasākumi vides jomā”] (*GURI* vispārējā sērija, Nr. 71, 2012. gada 24. marts).

– Treškārt, ar 2014. gada 11. augusta Likumu Nr. 116¹¹, kurā tostarp ir paredzēti steidzami pasākumi vides aizsardzības jomā.

11. Ar šo pēdējo minēto likumu tika grozīta D pielikuma preambula, iekļaujot tajā noteikumus, kurus analizēšu turpmāk¹².

12. 2017. gada 20. jūnija Dekrētlikuma Nr. 91/2017 (Steidzami pasākumi *Mezzogiorno* attīstībai)¹³, kas ir spēkā no 2017. gada 21. jūnija, bet kas nebija apstiprināts lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas dienā, 9. pantā tika svītrots Lēģislatīvā dekrēta Nr. 152/2006 Ceturtās daļas D pielikuma 1.–7. punkts un tie tika aizstāti ar šādu tekstu:

“Atkritumu klasifikāciju veic to radītājs, kas tiem piešķir atbilstīgu CER kodu, piemērojot Lēmuma 2014/955/EK un Komisijas 2014. gada 18. decembra Regulas (ES) Nr. 1357/2014 noteikumus.”

II. Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

13. Prejudiciālie jautājumi radās saistībā ar trim kriminālprocesiem, kas ir ierosināti aptuveni pret trīsdesmit personām, kurām tiek pārņemts noziedzīgs nodarījums, proti, organizēta pretlikumīga atkritumu pārveidāšana, saskaņā ar Lēģislatīvā dekrēta Nr. 152/2006 260. pantu.

14. Šo aizdomās turēto vidū ir atkritumu poligonu apsaimniekotāji, sabiedrības, kas nodarbojas ar atkritumu apglabāšanu, profesionāļi un analīžu laboratorijas. Prokuratūra tos apsūdz, ka tie pretlikumīgiem mērķiem uz atkritumiem ir attiecinājuši spoguļierakstu “Nebīstams”, veicot daļēju, ne pārāk stingru un neizsmeļošu novērtējumu. Šie atkritumi tika apstrādāti nebīstamu atkritumu poligonos.

15. 2016. gada 22. novembrī un 2017. gada 16. janvārī Romas izmeklēšanas tiesnesis pēc prokuratūras pieprasījuma izdeva rīkojumu pierādījumu iegūšanas nolūkā slēgt vairākus atkritumu poligonus (kaut arī ar lietošanas tiesībām), kuros tika veikta atkritumu apstrāde. Tāpat viņš izdeva rīkojumu par to īpašnieku mantas pagaidu arestu un uz sešiem mēnešiem iecēla tiesas komisāru, lai apsaimniekotu atkritumu poligonus un vietas, kur atkritumi ir radušies un tiek savākti.

16. 2017. gada 28. februārī *Tribunale di Roma – Sezione per il riesame dei provvedimenti di sequestro* (Romas tiesas Lēmumu par mantas arestu pārskatīšanas palāta, Itālija) pieņēma nolēmumu par pārskatīšanas prasībām, ko bija iesnieguši daži apsūdzētie. Ar trīs atsevišķiem lēmumiem tiesneša noteiktie pasākumi tika atcelti, nepiekrītot valsts prokuratūras interpretācijai, kas balstīta uz pieņēmumu par atkritumu bīstamību.

11 *Testo del decreto-legge 24 giugno 2014, n. 91* [2014. gada 24. jūnija Dekrētlikums Nr. 91] (*GIURI* vispārējā sērija, Nr. 144, 2014. gada 14. jūnijs), *coordinato con la legge di conversione 11 agosto 2014, n. 116, recante* [kas saskaņots ar 2014. gada 11. augusta Likumu Nr. 116]: “Disposizioni urgenti per il settore agricolo, la tutela ambientale e l’efficientamento energetico dell’edilizia scolastica e universitaria, il rilancio e lo sviluppo delle imprese, il contenimento dei costi gravanti sulle tariffe elettriche, nonché per la definizione immediata di adempimenti derivanti dalla normativa europea.” [“Steidzamības pasākumi attiecībā uz lauksaimniecības nozari, vides aizsardzību un energoefektivitāti skolu un universitāšu ēkās, uzņēmumu darbības atsākšanu un attīstību, ar elektroenerģijas tarifiem saistīto izmaksu samazināšanu un tūlītēju pasākumu noteikšanu saderības ar ES tiesībām nodrošināšanai] (*GIURI* vispārējā sērija, Nr. 192, 2014. gada 20. augusts, kārtējais pielikums Nr. 72) (turpmāk tekstā – “Likums Nr. 116/2014”).

12 Šo secinājumu 46. un 47. punkts.

13 *Decreto-legge 20 giugno 2017, n. 91, recante* [2017. gada 20. jūnija Dekrētlikums Nr. 91]: “Disposizioni urgenti per la crescita economica nel Mezzogiorno” [2017. gada 20. jūnija Dekrētlikums Nr. 91 “Par steidzamiem noteikumiem Itālijas dienvidu daļas ekonomiskajai izaugsmei”] (*GIURI* vispārējā sērija, Nr. 141, 2017. gada 20. jūnijs).

17. *Procuratore della Repubblica presso il Tribunale di Roma – Direzione distrettuale antimafia* (Romas tiesai piesaistītais republikas prokurors – Mafijas apkarošanas apgabala pārvalde) katru no šiem lēmumiem atsevišķi pārsūdzēja *Corte suprema di Cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija), apgalvojot, ka, piekritot atbildētāju paustajiem apsvērumiem, tiesa esot kļūdaini interpretējusi valsts un Savienības tiesību normas par atkritumu klasificēšanu atbilstoši spoguļierakstiem.

18. Iesniedzējtiesa norāda, ka, lai konstatētu noziedzīgu nodarījumu un tādējādi noskaidrotu, vai strīdīgie atkritumi ar spoguļierakstiem tika kvalificēti un klasificēti pareizi, ir jānoskaidro Lēmuma 2014/955 un Regulas Nr. 1357/2014 piemērošanas joma. Tikai tādā veidā varēs noskaidrot, kādi novērtējumi (ķīmiskais, mikrobioloģiskais u.c.) ir jāveic, lai šajos atkritumos noteiktu bīstamu vielu klātbūtni, tās kvalificētu un vēlāk klasificētu, attiecinot uz tiem ierakstu “bīstams” vai “nebīstams”.

19. Iesniedzējtiesa piebilst, ka Itālijā ir izvērsušās plašas diskusijas par atkritumu klasificēšanu atbilstoši spoguļierakstiem:

- Daļā no doktrīnas tiek aizstāvēta tā sauktā “noteiktības tēze” vai “domājamās bīstamības tēze”, saskaņā ar kuru, piemērojot piesardzības principu, tiek pieņemts, ka atkritumi ir bīstami, ja vien netiek pierādīts pretējais¹⁴.
- Citā novirzienā tiek aizstāvēta pretēja tēze – tā sauktā “iespējamības tēze”, saskaņā ar kuru ilgtspējīgas attīstības princips prasa vispirms izvērtēt atkritumu bīstamību, veicot atbilstīgu novērtējumu¹⁵.

20. *Corte suprema di Cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa) atsauca uz savu judikatūru attiecībā uz grozījumiem, kas veikti ar Likumu Nr. 116/2014. Tajā ir nostiprināts princips, saskaņā ar kuru atkritumu radītājam vai īpašniekam ir pienākums veikt attiecīgu atkritumu ar spoguļierakstiem novērtējumu par to sastāvā esošām bīstamām vielām un koncentrācijas robežvērtību pārsniegšanu, lai tos klasificētu un piešķirtu tiem spoguļierakstu “Bīstams” vai “Nebīstams”. Atkritumus var uzskatīt par nebīstamiem tikai tad, ja konkrētajā gadījumā tiek secināts, ka to sastāvā nav bīstamu vielu vai attiecīgās robežvērtības nav pārsniegtas¹⁶.

21. Lai kļiedētu savas šaubas saistībā ar Savienības tiesību normām šajā jomā, iesniedzējtiesa nolēma iesniegt Tiesai trīs lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, kuros ir uzdoti šādi jautājumi, kas trīs lietās ir identiski:

- “1) Vai Lēmuma 2014/955 pielikums un Regula Nr. 1357/2014 attiecībā uz atkritumu klasificēšanu atbilstoši spoguļierakstiem ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja nav zināms atkritumu sastāvs, atkritumu radītājam tie ir iepriekš jāklasificē, un kādi ir iespējamie ierobežojumi?
- 2) Vai bīstamo vielu izpēte ir jāveic, pamatojoties uz iepriekš noteiktām, vienveidīgām metodēm?

14 Šis nostājas piekritēji labvēlīgi pieņem ar Likumu Nr. 116/2014 ieviestās procedūras, norādot uz to saderību ar Lēmumu 2000/532, Eiropas Komisijas pamatnostādņēm un citās dalībvalstīs pieņemtajiem ziņojumiem vai tehniskajām rokasgrāmatām par bīstamajiem atkritumiem, kā arī ar Lēmumu 2014/955 un Regulu Nr. 1357/2014. Viens no šiem ziņojumiem ir Francijas Ekoloģijas ministrijas (*MEDDE*) ziņojums Nr. 4/2/2016 (“*Classification réglementaire des déchets. Guide d'application pour la caractérisation e dangerousité*”) un ziņojums “*Hazardous waste, Interpretation of the definition and classification of hazardous waste (Technics Guidance WM2)*”, kas pirmoreiz publicēts 2003. gadā Apvienotajā Karalistē.

15 No šī skatupunkta Likums Nr. 116/2014 esot ļoti nelabvēlīgi ietekmējis nozares uzņēmējus gan no tehniskā, gan no ekonomiskā viedokļa. Pierādījums tam, ka atkritumi nav bīstami, ietver *probatio diabolica*, ar ko atkrituma radītājam tiek uzlikts pienākums klasificēt to kā bīstamu jebkurā gadījumā. Šis tēzes aizstāvji uzskata, ka minētais likums ir nesaderīgs ar Savienības tiesisko regulējumu, un apgalvo, ka Dekrētlikums Nr. 91/2017, ar ko tika likvidētas ar Likumu Nr. 116/2014 ieviestās procedūras, apstiprina viņu nostāju.

16 Spriedums Nr. 46897, 2016. gada 3. maijs, *Arduini* u.c., Rv. 26812601.

- 3) Vai bīstamo vielu izpētei ir jābalstās uz precīzu un reprezentatīvu pārbaudi, kurā ņem vērā atkrituma sastāvu, ja tas jau ir zināms vai ir noteikts klasificēšanas posmā, vai tomēr bīstamo vielu izpēti var veikt saskaņā ar iespējamības kritērijiem, ņemot vērā tās vielas, kuras, saprātīgi spriežot, varētu atrasties atkritumos?
- 4) Vai tad, ja pastāv šaubas vai ja nav iespējams droši identificēt bīstamo vielu klātbūtni atkritumos, tie tomēr ir jāklasificē un jāapstrādā kā bīstami atkritumi atbilstoši piesardzības principam?”

22. Rakstveida apsvērumus iesniedza *Procuratore generale della Repubblica presso la Corte Suprema di Cassazione* (Romas tiesai piesaistītais republikas prokurors), *Vetreco srl.*, *Francesco Rando*, *MAD srl.*, *Alfonso Verlezza*, *Antonio* un *Enrico Giuliano*, Itālijas Republikas valdība un Eiropas Komisija.

23. Tiesas sēdē, kas notika 2018. gada 6. septembrī, mutvārdu apsvērumus sniedza *Francesco Rando*, *E. Gioni Srl*, *Vetreco Srl*, *MAD Srl*, Itālijas Republikas valdības, Komisijas un *Procuratore della Repubblica presso il Tribunale di Roma* (Romas tiesai piesaistītais republikas prokurors) pārstāvji.

III. Atbildes uz prejudiciālajiem jautājumiem

A. Par pieņemamību

24. Augstākajai tiesai piesaistītais prokurors, *F. Rando* un *Vetreco srl.* pauda vairākus argumentus par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību.

25. *F. Rando* uzskata, ka minētie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemami, jo tie ir balstīti uz Likuma Nr. 116/2014 piemērošanu un [minētajā likumā] ir paredzēti tehniski noteikumi Direktīvas 98/34/EK¹⁷ 8. panta izpratnē, kas neesot piemērojami privātpersonām, jo tie netika paziņoti Komisijai.

26. Šai iebildei es nepiekrītu. Itālijas tiesību normas par atkritumu klasificēšanu ar spoguļierakstiem, kas ir iekļautas Likumā Nr. 116/2014, tika pieņemtas, lai transponētu un piemērotu Savienības tiesisko regulējumu par atkritumu klasifikāciju. Neatkarīgi no tā, vai šis likums ietver tehniskus noteikumus Direktīvas 98/34 izpratnē, tās 8. panta 1. punktā un 10. panta 1. punktā ir paredzēts atbrīvojums no pienākuma Komisijai paziņot valsts tehniskos noteikumus, kas ir pieņemti, transponējot Savienības tiesību normas par saskaņošanu. Katrā ziņā, lai noskaidrotu, vai Itālijas likums ietver tehniskus noteikumus, būtu jāsniedz atbilde pēc būtības, kas nav iespējams, izskatot lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.

27. Pārējās iebildes attiecas uz strīdu faktiskā un juridiskā konteksta aprakstu (kas ir nepietiekams, pēc aizstāvju domām):

- *F. Rando* apgalvo, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu (lieta C-489/17) neesot precizēts, ka viņš bija atbildīgs par sūtīšanu uz konkrētiem atkritumu poligoniem, un ka tajā neesot uzdots neviens jautājums par Direktīvas 1999/31/EK un Lēmuma 2003/33/EK piemērošanu¹⁸. Tāpat

17 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (1998. gada 22. jūnijs), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā (OV 1998, L 204, 37. lpp.). No 2015. gada 6. oktobra šī direktīva tika kodificēta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV 2015, L 241, 1. lpp.).

18 Padomes Direktīva (1999. gada 26. aprīlis) par atkritumu poligoniem (OV 1999, L 182, 1. lpp.) un Padomes Lēmums (2002. gada 19. decembris), ar ko nosaka kritērijus un procedūras atkritumu pieņemšanai poligonos saskaņā ar Direktīvas 1999/31/EK 16. pantu un II pielikumu (OV 2003, L 11, 27. lpp.).

iesniedzējtiesa neesot kā pierādījumus norādījusi veiktajā ķīmiskajā analizēšanā gūtos rezultātus, saskaņā ar kuriem laboratorija klasificēja atkritumus ar kodu CED 19 12 12 (atkritumi ar spoguļierakstu “Nebīstams”).

- *Vetresco srl* apgalvo, ka prejudiciālie jautājumi neesot jāuzdod, jo iesniedzējtiesas rīcībā ir judikatūra, kurā ir noteikti kritēriji, kas piemērojami atkritumu klasificēšanai ar spoguļierakstiem. Tādējādi esot jāvērtē tikai faktiskie apstākļi un jāpiemēro tās judikatūra, tāpēc Tiesa neesot jāiesaista.
- Augstākajai tiesai piesaistītais prokurors uzskata, ka uzdotajos jautājumos nav precīzi norādītas Savienības tiesību normas, kuru interpretācija ir lūgta, jo tikai pirmajā no tiem ir vispārēja atsauce uz Lēmumu 2014/955 un Regulu Nr. 1357/2014. Tāpat tie neatbilstot pašpietiekamības prasībām, jo bez to pamatojuma tie neesot saprotami. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu neesot sniegti paskaidrojumi par faktiem, kas radās 2013., 2014. un 2015. gadā, un iesniedzējtiesa tikai esot izklāstījusi savas šaubas par to, kā interpretējams viens no Lēmuma 2014/955 II pielikuma 2. punktā minētajiem jēdzieniem.

28. Neviena no šīm iebildēm, manuprāt, nav pietiekama, lai trīs lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu atzītu par nepieņemamiem. Tiesa savā judikatūrā vairākkārt ir apgalvojusi, ka tā var atteikties lemt par valsts tiesas iesniegtu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesiskā regulējuma interpretācijai vai spēkā esamības izvērtējumam nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem¹⁹.

29. Ar interpretāciju saistītus jautājumus Tiesai uzdod valsts tiesa, nevis tajā iesaistītās puses. Tādējādi *F. Rando* lietā tā var arī neuzdot jautājumu par Direktīvu 1999/31 un Lēmumu 2003/33, ja tā neuzskata to par vajadzīgu. Tāpat tā var uzdot citus jautājumus, ja uzskata, ka tās agrākā judikatūra ir jāniansē vai jāsalīdzina ar judikatūru, kas izriet no atbildes uz prejudiciālo jautājumu. Katrā ziņā Tiesai ir piešķirta brīvība, lai atsauktos uz Savienības tiesību normām, kas nav minētas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja tā uzskata to par atbilstošu, lai atbildētu uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem.

30. Šajā lietā uzdotajiem jautājumiem nenoliedzami ir saikne ar strīda priekšmetu, un nepieciešamība interpretēt Savienības tiesību normas izriet no valsts tiesas sniegtajiem paskaidrojumiem. Turklāt tās lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu būtībā ir izklāstīts kriminālprocesa normatīvais un faktiskais konteksts, tostarp ir pietiekami pilnīgi aprakstītas Itālijā piemērojamās tiesību normas. Ir tiesa, ka faktisko apstākļu izklāstā varētu sniegt papildu informāciju par atkritumu veidiem un veiktajiem novērtējumiem. Tomēr nekas neliedza lietas dalībniekiem iesniegt savus apsvērumus, turklāt es uzskatu, ka Tiesas rīcībā ir pietiekama informācija, lai sniegtu iesniedzējtiesai lietderīgu atbildi.

31. Visbeidzot, Tiesas Reglamenta 94. pantā paredzētās prasības ir izpildītas.

B. Par lietas būtību

32. Atkritumu klasificēšanai ir izšķiroša nozīme visos to pastāvēšanas posmos: no to radīšanas līdz galīgai apstrādei. Tā ietekmē ne tikai lēmumus par to apsaimniekošanu, bet arī to savākšanas ekonomisko dzīvotspēju, praktisko lietderību, izvēli starp pārstrādi un apglabāšanu un attiecīgā gadījumā pārstrādes metodi.

¹⁹ Skat., piemēram, spriedumus, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c. (C-62/14, EU:C:2015:400), 24. un 25. punkts; 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38* (C-477/14, EU:C:2016:324), 15. un 16. punkts; 2016. gada 5. jūlijs, *Ognyanov* (C-614/14, EU:C:2016:514), 19. punkts; 2016. gada 15. novembris, *Ullens de Schooten* (C-268/15, EU:C:2016:874), 54. punkts; un 2017. gada 28. marts, *Rosneft* (C-72/15, EU:C:2017:236), 50. un 155. punkts.

33. Bīstamo atkritumu izmešana rada būtiskas juridiskas sekas²⁰, jo Direktīvā 2008/98 ir noteikti stingri to apsaimniekošanas nosacījumi. Tostarp tā prasa sniegt pierādījumus to izsekojamībai atbilstoši dalībvalstī izveidotajai sistēmai (17. pants); aizliedz maisījumus (18. pants); ievieš īpašus pienākumus marķējuma un iepakojumu jomā (19. pants) un noteic, ka bīstamos atkritumus var pārstrādāt tikai īpaši tam paredzētās iekārtās, kurām ir saņemta īpaša atļauja (piešķirta saskaņā ar 23.–25. pantu)²¹.

34. Trīs pirmajos jautājumos, uz kuriem var sniegt vienu atbildi, iesniedzējtiesa vaicā par veidu, kādā Direktīva 2008/98 (grozīta ar Regulu Nr. 1357/2014) un Lēmums 2000/532 (grozīts ar Lēmumu 2014/955) reglamentē atkritumu, kuriem var piešķirt spoguļierakstus, klasificēšanas procedūru. Ar ceturto jautājumu tā vēlas noskaidrot, vai piesardzības princips prasa, ka šaubu gadījumā vai tad, ja nav iespējams droši pierādīt bīstamo vielu klātbūtni atkritumos, tie ir jāklasificē kā atkritumi ar spoguļierakstu “Bīstams”.

35. Jautājumi radās saistībā ar apgalvojumiem tiesvedībā tiesā.

- Prokuratūra uzskata, ka atbilstoši piesardzības principam par atkritumu klasificēšanu esot atbildīgs atkritumu radītājs vai īpašnieks, kam ir jāveic izsmeļošs novērtējums. Tā atsaucas uz Eiropas pamatnostādņem un valstu tehniskajām rokasgrāmatām, lai apgalvotu, ka Itālijas tiesiskajā regulējumā paredzētā metodoloģija paredz Lēmuma 2014/955 un Regulas Nr. 1357/2014 tehnisku pilnveidošanu.
- Apsūdzētie uzskata, ka izmeklēšana un tiem izvirzītās apsūdzības ir balstītas uz pieņēmumu, ka atkritumi ar spoguļierakstiem ir bīstami, kas ir pretrunā likuma garam un ko konkrētajā gadījumā nevar atspēkot. Pēc to domām, neesot tādas metodes, kuru izmantojot var identificēt visas vai gandrīz visas atkritumos esošās sastāvdaļas, un tātad klasifikācija, kas veikta, analizējot paraugus, esot pareiza. Turklāt no 2015. gada 1. jūnija esot piemērojams Lēmums 2014/955 un Regula Nr. 1357/2014, kas tiek interpretēti tādējādi, ka bīstamības novērtējumam būtu jāattiecas tikai uz vielām, kuras ir “būtiskas, pamatojoties uz ražošanas procesu”²².

1. Par pirmo, otro un trešo prejudiciālo jautājumu

36. Saskaņā ar lietas materiālos iekļauto informāciju, lietas dalībnieku rakstveida apsvērumiem un apsvērumiem tiesas sēdē strīdi attiecas tikai uz atkritumiem, kuri radušies sadzīves atkritumu bioķīmiskajā apstrādē²³ un par kuru bīstamību ir radušās šaubas, tādēļ tos var klasificēt par atkritumiem ar spoguļierakstiem. Ja to sastāvā ir bīstamas vielas vai vielas ar bīstamības apzīmējumiem, tos klasificē kā atkritumus ar spoguļierakstu “Bīstams” 19 12 11*, savukārt, ja šādas vielas ar bīstamības apzīmējumiem nav konstatētas, atkritumus klasificē, attiecinot uz tiem spoguļierakstu “Nebīstams” 19 12 12²⁴.

20 Attiecībā uz sistematizāciju skat. De Saeleer, N., *Droit des déchets de l'UE. De l'élimination à l'économie circulaire*, Bruylant, Brisele, 2016., 253. un 254. lpp.

21 Turklāt to izgāšanu var veikt tikai bīstamo atkritumu poligonos, ievērojot konkrētus nosacījumus (Direktīvas 1999/31 6.–11. pants), un par to pārvešanu starp dalībvalstīm ir jāpaziņo un jāsaņem tai atļauja. To eksports vai imports ir aizliegts vai arī tiek stingri kontrolēti atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem (OV 2006, L 190, 1. lpp.) noteikumiem.

22 Puses atsaucas uz Lacio reģiona ziņojumu, kas sagatavots tieši saistībā ar mantas arestu un ko iesniegusi aizstāvība, un uz kompetentās ministrijas 2017. gada 26. janvāra notu, kurā ir apstiprināta “Eiropas tiesību normu piemērojamība no 2015. gada 1. jūnija”. Turklāt tās iebilst pret prokurora apsūdzību, kas izvirzīta, pamatojoties uz Dekrētlīkumu Nr. 91/2017, ar ko it īpaši ir atceltas valsts tiesību normas par atkritumu klasificēšanas nolūkā veicamajām izmeklēšanām.

23 Jaukti sadzīves atkritumi noteikti ir atkritumi Direktīvas 2008/98 izpratnē. 2013. gada 12. decembra sprieduma *Ragn-Sells* (C-292/12, EU:C:2013:820) 56. punktā ir norādīts, ka attiecībā uz jauktiem sadzīves atkritumiem no Regulas Nr. 1013/2006 11. panta 1. punkta a) apakšpunkta, interpretējot to kopsakarā ar tās preambulas 20. apsvērumu un Direktīvas 2008/98 16. pantu, izriet, ka dalībvalstis var noteikt vispārpiemērojamus pasākumus, ar ko vispārēju vai daļēju aizliegumu veidā ierobežo šo atkritumu sūtījumus starp dalībvalstīm, lai saskaņā ar Direktīvu 2008/98 istenotu tuvuma, reģenerācijas prioritātes un pašpietiekamības principus.

24 Kods 19 12 11* atbilst “Citiem atkritumiem” (ietverot materiālu maisījumus), kas radušies tādu atkritumu mehāniskā apstrādē, kuri satur bīstamas vielas, vai kods 19 12 12 atbilst “Citiem atkritumiem (ietverot materiālu maisījumus), kas radušies tādu atkritumu mehāniskā apstrādē, kuri nav minēti 19 12 11 pozīcijā”.

37. Skaidri ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa neuzdod savus jautājumus par tādu jauktu sadzīves atkritumu klasificēšanu, kuriem saskaņā ar Direktīvas 2008/98 20. pantu tiek piemērota nebīstamības prezumpcija, tādējādi tie ir atbrīvoti no bīstamiem atkritumiem noteikto galveno ierobežojumu piemērošanas²⁵.

38. Tāpēc iesniedzējtiesas šaubas ir par to, kā klasificēt sadzīves atkritumu mehāniskajā apstrādē radušos atkritumus, ko nedrīkst sajaukt ar jauktiem sadzīves atkritumiem, kuri nonāk atkritumu poligonos. Šī atšķirība, manuprāt, izraisa divējādas sekas:

- Normas attiecībā uz atkritumu poligonu un atkritumu pieņemšanu poligonos nepiemēro atkritumiem, kas rodas sadzīves atkritumu mehāniskajā apstrādē²⁶.
- Pieņēmums, ka jauktie sadzīves atkritumi nav bīstami, nav attiecināms uz atkritumiem, kas radušies to mehāniskajā apstrādē. Mehāniskajā apstrādē radušies atkritumi var saturēt vielas ar bīstamības apzīmējumiem tikai tā iemesla dēļ, ka jauktajos sadzīves atkritumos kļūdas pēc nokļuvuši tādi priekšmeti kā baterijas, tintes printeru kasetnes vai jebkādi citi atkritumi, kuru sastāvā ir bīstamas vielas.

39. Tādējādi mans vērtējums attieksies uz atkritumiem, par kuru bīstamību ir radušās šaubas un kurus tādējādi var klasificēt kā atkritumus ar spoguļierakstiem, it īpaši tas attieksies uz atkritumiem, kas rodas sadzīves atkritumu biomehāniskajā apstrādē, uz kuriem attiecas strīds šajās lietās.

40. Direktīvas 2008/98 3. pantā “atkritumi” ir definēti kā “jebkura viela vai priekšmets, no kā īpašnieks atbrīvojas, ir nodomājis atbrīvoties vai ir spiests atbrīvoties”; un “bīstami atkritumi” kā atkritumi, kam piemīt viena vai vairākas Direktīvas 2008/98 III pielikumā minētās īpašības, kas tika pielāgotas zinātnes attīstībai ar Regulu Nr. 1357/2014, ko piemēro no 2015. gada 1. jūnija²⁷.

41. Grūtības klasificēt atkritumus un konstatēt to bīstamību izskaidro apstākļi, ka Savienības likumdevējs nolūkā atvieglot šī veida preču īpašnieku un radītāju lēmumus ir izstrādājis atkritumu sarakstu.

42. Direktīvas 2008/98 7. panta 1. punktā ir paredzēts, ka minētajā sarakstā ietver bīstamus atkritumus un ņem vērā atkritumu izcelsmi un sastāvu un, ja nepieciešams, bīstamu vielu koncentrācijas robežvērtības. Turklāt tajā ir norādīts, ka saraksts principā²⁸ ir saistošs, lai noteiktu atkritumus, kas ir uzskatāmi par bīstamiem. Tādējādi dalībvalstīm ir jāievēro saraksts, bet tas nav galīgs un absolūts, jo ar Direktīvu 2008/98 veiktā saskaņošana nav pilnīga²⁹.

25 Saskaņā ar Direktīvas 2008/98 20. panta pirmo teikumu, “šīs direktīvas 17., 18., 19. un 35. pantu nepiemēro sajauktiem atkritumiem, kas radīti mājāsaimniecībās”.

26 Direktīva 1999/31 par atkritumu poligoniem reglamentē poligonu apsaimniekošanu, atļaujas nosacījumus, poligonu slēgšanu un apsaimniekošanu pēc to slēgšanas. Lēmumā 2003/33 ir noteikti atkritumu pieņemšanas kritēriji dažādām atkritumu poligonu kategorijām, tāpēc atkrituma klasificēšanai par bīstamu vai nebīstamu atkritumu EAS ir izšķiroša nozīme. Tomēr minētā klasificēšana ir atšķirīga, un to nedrīkst sajaukt ar atkritumu novērtējumu, kas tiek veikts, lai pārbaudītu to atbilstību atkritumu pieņemšanas kritērijiem, kas paredzēti Direktīvas 1999/31 II pielikumā un Lēmumā 2003/33. Tāpēc analīzes, kas veiktas attiecībā uz atkritumu pieņemšanas kritērijiem, parasti nevar izmantot atkritumu klasificēšanai saskaņā ar EAS. Par to skat. Komisijas 2018. gada 9. aprīļa paziņojumu – Tehniski norādījumi par atkritumu klasificēšanu (OV 2018, C 124, 1. lpp.), 2.1.4. punkts.

27 Vēlāk tika veikta nākamā pielāgošana ar Padomes Regulu (ES) 2017/997 (2017. gada 8. jūnijs), ar ko attiecībā uz bīstamo īpašību HP 14 “Ekotoksisks” groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98/EK III pielikumu (OV 2017, L 150, 1. lpp.). Tā kā to piemēro no 2018. gada 5. jūlija, tā *ratione temporis* nav attiecināma uz šīm lietām.

28 Saskaņā ar šī 7. panta 2. un 3. punktu dalībvalstis var uzskatīt bīstamo atkritumu sarakstā iekļautos atkritumus par nebīstamiem un otrādi, ja tām ir pierādījumi, ka tie satur vai nesatur bīstamas vielas, informējot par to Komisiju, lai attiecīgā gadījumā tā grozītu sarakstu. Par dalībvalstu rīcības brīvību tika lemts 2004. gada 29. aprīļa spriedumā Komisija/Austrija (C-194/01, EU:C:2004:248), 66.–71. punkts.

29 Uz Direktīvu 2008/98 ir attiecināma Tiesas judikatūra, saskaņā ar kuru Direktīva 91/689 neliedz dalībvalstīm, tostarp tiesu iestādēm to kompetences jomā, uzskatīt par bīstamiem atkritumus, kas nav minēti ar Lēmumu 94/904 pieņemtajā bīstamo atkritumu sarakstā un tādējādi veikt lielākas aizsardzības pasākumus, lai aizliegtu šādu atkritumu nekontrolētu izmešanu, izgāšanu un apglabāšanu (spriedums, 2000. gada 22. jūnijs, *Fornasar* u.c., C-318/98, EU:C:2000:337, 51. punkts).

43. EAS tika izveidots ar Lēmumu 2000/532³⁰, kas saskaņā ar Direktīvas 2008/98 7. panta 1. punktu ir pārskatīts ar Lēmumu 2014/955³¹, lai pielāgotu to zinātnes progresam un saskaņotu ar tiesību aktiem ķīmikāliju jomā³².

44. Klasificēt saskaņā ar EAS nozīmē piešķirt katram atkritumam sešciparu kodu, ko sauc par “Eiropas atkritumu kodu” (“EAK”)³³, no kura izriet, vai atkritumi ir bīstami. Šajā ziņā EAS ir trīs veidu kodi:

- Absolūtie ieraksti “Bīstams” (AB)” (apzīmēti ar zvaigznīti (*)): atkritumus, uz kuriem attiecinā šos ierakstus, bez turpmākas novērtēšanas atzīst par bīstamiem.
- Absolūtie ieraksti “Nebīstams” (AN): atkritumi, uz kuriem ir attiecināti šie ieraksti, nav uzskatāmi par bīstamiem un nav nepieciešamības veikt to papildu novērtēšanu.
- “Spoguļieraksti”: ja uz atkritumiem nav attiecināti absolūtie ieraksti, uz tiem principā var attiecināt ierakstus AB vai AN atkarībā no konkrētā gadījuma un to sastāva. Citiem vārdiem sakot, spoguļierakstus var definēt kā divus vai vairākus savstarpēji saistītus ierakstus, no kuriem viens ir “Bīstams” un otrs nē, tādējādi ir spoguļieraksti “Bīstams” (SB) (apzīmēts ar zvaigznīti (*)) un spoguļieraksti “Nebīstams” (SN).

45. Ja atkrituma sastāvs ir zināms, ražotājs to klasificē atbilstoši EAS ar ierakstu AB vai AN. Taču sarežģītāka ir tādu atkritumu klasificēšana, uz kuriem attiecināmi spoguļieraksti, jo to radītājam vai īpašniekam ir jāveic papildu novērtēšanas pasākumi, lai beigu beigās piešķirtu tiem ierakstu SB vai SN. Šis pēdējais minētais gadījums ir jāizskata iesniedzējtiesai.

46. Šajā ziņā, kā tika norādīts, *Corte Suprema de Cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa) ir jāpiemēro D pielikuma 4., 5. un 6. punkts Leģislatīvajā dekrētā Nr. 152/2006, kas grozīts ar Likumu Nr. 116/2014, ar ko izveido procedūru, lai Itālijā noteiktu atkritumu, uz kuriem attiecināmi spoguļieraksti, bīstamību. Minētā bīstamība būtu jānoskaidro šādos trīs posmos (hronoloģiskā secībā):

- identificēt atkritumu sastāvdaļas, pamatojoties uz ražotāja sagatavotu datu lapu, uzzinot informāciju par ķīmisko procesu, paņemot atkritumu paraugus un veicot to analīzi;
- pārbaudīt šo sastāvdaļu bīstamību, pamatojoties uz Eiropas tiesisko regulējumu par bīstamo vielu un preparātu marķēšanu, iepazīstoties ar Eiropas un starptautiskajiem informācijas avotiem un ražojumu, no kuriem rodas atkritumi, drošības [datu] lapu, un
- noteikt, vai atkritumu sastāvā esošo sastāvdaļu koncentrācijas dēļ atkritumi ir bīstami, salīdzinot ķīmiskajā analizē konstatētās koncentrācijas ar maksimālajām robežvērtībām, kas norādītas sastāvdaļu specifisko risku kopsavilkumā vai veicot pārbaudes, lai konstatētu, vai atkritumiem ir konkrētas bīstamas īpašības.

30 Direktīvas 2008/98 un Lēmums 2000/532 veido vienu vienību, un attiecībā uz bīstamo atkritumu definīciju un tiesisko režīmu tie ir jāinterpretē kopsakarā. Skat. Van Calster, G., *EU Waste Law*, Oxford University Press, 2. izdevums, 2015, 86. lpp.

31 Tā kā EAS ir iekļauts ES lēmumā, tas ar visiem tā elementiem ir saistošs, tas ir adresēts dalībvalstīm un tas nav jātransponē.

32 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV 2006, L 396, 1. lpp.).

33 EAS ir divdesmit *nodaļas* (divciparu kodi attiecas uz izcelsmes kategoriju), kas savukārt ir sīkāk iedalītas *apakšnodaļās* (četrciparu kodi, ar ko ir precizēta darbības joma, procedūra vai īpašnieki, kas rada atkritumu) un *ierakstos* (sešciparu kodi, kas apzīmē atkritumus). Piemēram, kods 19 12 11* attiecas uz atkritumu ar spoguļierakstu “Bīstams” (SB), kas ir sadalāms šādi: 19 (Atkritumi, kas radušies atkritumu apsaimniekošanas iekārtās, notekūdeņu attīrīšanas iekārtās, dzeramā ūdens un tehniskām vajadzībām lietojamā ūdens sagatavošanas iekārtās); 12 (atkritumi, kas radušies atkritumu mehāniskā apstrādē (piemēram, šķirošana, smalcināšana, presēšana, granulēšana) un kas nav minēti citur); 11* Citi atkritumi (ieskaitot materiālu maisījumus), kas radušies tādu atkritumu mehāniskā apstrādē, kuri satur bīstamas vielas. Ja mainās divi pēdējie cipari, iegūst SN: 19 12 12 (citi atkritumi (ietverot materiālu maisījumus), kas radušies tādu atkritumu mehāniskā apstrādē, kuri nav minēti 19 12 11 pozīcijā).

47. Turklāt šajā tiesiskajā regulējumā bija norādīts, ka, ja ķīmiskajā novērtējumā nebija iespējams konstatēt visas konkrētas atkritumu sastāvdaļas, kā atsaucē, lai noteiktu tā bīstamību, atbilstoši piesardzības principam bija jāņem vērā viskaitīgākās sastāvdaļas. Ja procedūra netiktu ievērota vai tajā nebūtu iespējams noskaidrot atkritumu sastāvdaļas vai to bīstamību, atkritumi būtu jāklasificē kā bīstami, proti, tiem jāpiešķir spoguļieraksts “Bīstams” (SB) (ar zvaigznīti (*)).

48. Iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai šāds valsts tiesiskais regulējums ir saderīgs ar Direktīvu 2008/98 un Lēmumu 2000/532, kas attiecīgi tika grozīti ar Regulu Nr. 1357/2014 un Lēmumu 2014/955.

49. Manuprāt, Itālijas tiesiskais regulējums būtībā ir saderīgs ar Savienības tiesībām izklāstīto iemeslu dēļ.

50. Saskaņā ar Direktīvas 2008/98 3. panta 2. punktu, veicot bīstamības novērtējumu, pirmkārt, ir jānoskaidro atkritumu sastāvs, lai identificētu tā sastāvā esošas bīstamas vielas, kuras tiem var piešķirt vienu vai vairākas no III pielikumā minētajām bīstamības īpašībām (HP 1–HP 15). Atkritumu radītājam vai īpašniekam gadījumā, ja viņš nezina atkritumu sastāvu, ir jāveic nepieciešamā izpēte.

51. Pētot atkritumu sastāvu, ir jāņem vērā, ka EAS ir paredzēta klasifikācija, ņemot vērā to avotu (specifisks process vai darbība, kurā tas rodas) un “atkrituma veidu” (vai veidus maisījuma gadījumā). Pētījumiem, kas veikti, lai noskaidrotu to sastāvu, ir jāļauj identificēt atkritumu avotu un/vai veidu, tādējādi atvieglojot tā klasificēšanu atbilstoši EAS kodiem.

52. Atkritumu radītājs vai īpašnieks var izmantot vairākas metodes, lai savāktu informāciju par to sastāvu, to sastāvā esošām bīstamām vielām un iespējamām bīstamām īpašībām. Tostarp tās ir³⁴:

- informācija par ražošanas/ķīmisko procesu, kurā rodas atkritumi, un tajā izmantotajām izejvielām un starpproduktiem, arī ekspertu slēdzieni. Kā noderīgi uzziņu avoti jāmin LPTP pārskati³⁵, ražošanas procesa rokasgrāmatas, procesu apraksti vai ražotāja sniegtie izejvielu saraksti;
- informācija no vielas vai priekšmeta sākotnējā ražotāja pirms šī viela vai priekšmets kļuvi par atkritumiem. Piemēram, drošības datu lapas (DDL), produkta marķējums vai produkta lapa;
- dalībvalstu līmenī pieejamās atkritumu analīžu datubāzes un
- atkritumu paraugu ņemšana un ķīmiska analizēšana.

53. Kad atkritumu radītājs ir apkopojis informāciju par atkritumu sastāvu, ir jānoskaidro, vai tie satur kādu vielu, kas identificēta kā bīstama (parasti tādas nebūs), vai arī tie satur vielas ar bīstamām īpašībām (parasti tas tā ir, un tā tas ir arī šajās lietās). Vielu klasificēšanu veic saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008³⁶, savukārt bīstamu vielu klātbūtni atkritumos novērtē saskaņā ar Direktīvas 2008/98³⁷ III pielikumu.

34 Komisijas paziņojums – Tehniski norādījumi par atkritumu klasificēšanu (2018. gada 9. aprīlis) (OV 2018, C 124, 1. lpp.), 3.2.1. punkts. Šis dokuments, kas nav juridiski saistošs, tika sagatavots pēc plašas apspriešanās ar dalībvalstīm un saimnieciskās darbības subjektiem.

35 Labāko pieejamo tehnisko paņēmieni atsaucē dokuments (*EU Best Available Techniques Reference Documents “BREF”*), ko sagatavojis *European Integrated Pollution Prevention and Control Bureau* [Eiropas Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles birojs], ir pieejams <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>.

36 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV 2008, L 353, 1. lpp.).

37 Šie divi tiesību normu kopumi nav pilnībā saskaņoti, un Komisija min situācijas, kurās tas pats materiāls, kura sastāvā ir bīstama viela, var tikt uzskatīts par bīstamu vai nebīstamu atkarībā no tā, vai runa ir par atkritumiem vai ražojumu. Šī nesakritība nozīmē, ka nevar pieņemt, ka no materiāliem, kas saimniecībā tiek atkārtoti ieviesti pēc nebīstamu atkritumu reģenerācijas, tiks noteikti saražoti nebīstami izstrādājumi. Lai novērstu šo nesaskaņotību, Komisija uzsāka iniciatīvu, publicējot 2018. gada 16. janvārī dokumentu COM(2018) 32 *final*, kurā ir iekļauts Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par aprites ekonomikas paketes īstenošanu – iespējas novērst ķīmisko vielu, produktu un atkritumu jomas tiesību aktu saskarē konstatētās problēmas.

54. Regulā Nr. 1272/2008, ar kuru ES īsteno Ķīmisko vielu klasifikācijas Globālo harmonizēto sistēmu (GHS), kas ANO struktūrā ir pieņemta starptautiski, ir sniegti sīki izstrādāti vielu novērtēšanas un to bīstamības noteikšanas kritēriji.

55. Šīs regulas 1. panta 3. punktā ir noteikts, ka atkritumi nav viela, maisījums vai izstrādājums, tādējādi ar to noteiktie pienākumi atkritumu īpašniekiem vai radītājiem nav piemērojami. Tomēr tās VI pielikumā ir paredzētas harmonizētās bīstamo vielu klasifikācijas, kas ir jāizmanto atkritumu klasificēšanai, jo daudzi spoguļieraksti it īpaši attiecas uz “bīstamām vielām”³⁸.

56. Bīstamu vielu klātbūtne ir jāvērtē atkritumu radītājam vai īpašniekam atbilstoši Direktīvas 2008/98 III pielikumam, kurā, kā jau esmu norādījis, ir aprakstītas piecpadsmit atkritumu īpašības, kas padara tos par bīstamiem³⁹. Minēto novērtējumu var veikt: a) izmantojot aprēķinu, proti, aprēķinot, vai atkritumu sastāvā esošās vielas sasniedz vai pārsniedz bīstamības apzīmējumu kodiem piesaistītas robežvērtības (individuāli; attiecībā uz īpašībām HP 4–HP 14); un b) tieši testējot, vai tiem piemīt bīstamas īpašības (ļoti atbilstīgi īpašībām HP 1–HP 4)⁴⁰.

57. Atbilstoši Lēmuma 2000/532 pielikuma punktam attiecībā uz atkritumu bīstamo īpašību novērtējumu (1. punkta beigās), “ja atkritumu bīstamā īpašība novērtēta, veicot testus un izmantojot bīstamo vielu koncentrācijas, kas norādītas Direktīvas 2008/98/EK III pielikumā, noteicošie ir testa rezultāti”.

58. Ja atkritumiem ir viena vai vairākas no piecpadsmit bīstamām īpašībām, to radītājam vai īpašniekam uz to ir jāattiecinā spoguļieraksts “Bīstams” (SB). Ja tam nepiemīt [tādas īpašības], to arī var klasificēt šādi [kā bīstamu], ja tā sastāvā būtu EAS pielikumā (2. punkta 3. ievilkums) minētie noturīgi organiskie piesārņotāji⁴¹, kas pārsniedz Regulas (EK) Nr. 850/2004⁴² IV pielikumā tiem noteiktās robežvērtības.

59. Iepriekš izklāstītie apsvērumi man ļauj izslēgt to, ko iesniedzējtiesa sauc par iespējamības tēzi, saskaņā ar kuru atkritumu radītājam ir *ricības brīvība* klasificēt atkritumus, uz kuriem ir attiecināms spoguļieraksts “Bīstams” vai spoguļieraksts “Nebīstams”, jo tādā gadījumā nebūtu iespējams veikt testēšanu, lai noskaidrotu visas atkritumu sastāvā esošās vielas un uz tiem visiem beigu beigās būtu attiecināms spoguļieraksts “Bīstams”.

60. Kā esmu izklāstījis, saskaņā ar ES tiesisko regulējumu [atkritumu] radītājam vai īpašniekam ir jāveic saprātīga atkritumu sastāva identifikācija un vēlāk jāpārbauda, vai identificētās vielas, iespējams, ir bīstamas, lai, pamatojoties uz koncentrācijas robežvērtībām, noteiktu to atbilstību Direktīvas 2008/98 III pielikumam vai Regulas Nr. 850/2004 IV pielikumam. Tādējādi arī ir noraidāma iesniedzējtiesas minētā “noteiktības vai domājamās bīstamības tēze”, saskaņā ar kuru obligāti esot jāveic izsmeļoša atkritumu sastāva un visu tajos esošo iespējamo bīstamo vielu izpēte, kā arī jānosaka to koncentrācijas pakāpe, kas būtu vienīgais veids, lai atkritumus neklasificētu kā bīstamus.

38 Tādējādi uz kodu 16 01 11* (bremžu kluči, kas satur azbestu) ir attiecināms spoguļieraksts “Bīstams”, savukārt 16 01 12 (bremžu kluči, kas nav minēti 16 01 11 pozīcijā) ir spoguļieraksts “Nebīstams”.

39 Šīs bīstamības īpašības ir šādas: HP 1 Sprādzienbīstams; HP 2 Spēcīgs oksidētājs; HP 3 [Viegli] uzliesmojošs; HP 4 Kairinošs – kairina ādu un izraisa acu bojājumus; HP 5 Toksisks konkrētiem mērķa orgāniem (STOT)/Toksisks ieelpojot; HP 6 Akūts toksiskums; HP 7 Kancerogēns; HP 8 Kodīgs; HP 9 Infekciozs; HP 10 Toksisks reprodukcijai; HP 11 Mutagēns; HP 12 Izdala akūti toksisku gāzi; HP 13 Jūtīgumu izraisošs; HP 14 Ekotoksisks; HP 15 Atkritumi, kam var izpausties kāda no iepriekš minētajām bīstamajām īpašībām, kura sākotnējiem atkritumiem tieši nepiemīt.

40 Skat. Komisijas paziņojumu – Tehniski norādījumi par atkritumu klasificēšanu (2018. gada 9. aprīlis) (OV 2018, C 124, 1. lpp.), 3.2.2. punkts.

41 Noturīgi organiskie piesārņotāji (NOP) ir organiskas ķīmiskās vielas, kurām piemīt tāda īpaša fizikālu un ķīmisku īpašību kombinācija, ka, nonākuši vidē, šie piesārņotāji saglabājas ilgu laiku, plaši izplatās, uzkrājas dzīvo organismu, arī cilvēku, taukaudos un ir toksiski gan cilvēkam, gan savvaļas dzīvniekiem. Piemēram: polihlordibenzo-p-dioksīni un polihlordibenzofurāni (PHDD/PHDF), DDT (1,1,1-trihlor-2,2-bis(4-hlorfenil)etāns), hlordāns, heksahlorcikloheksāni (ieskaitot lindāns), dieldrīns, endrīns, heptahlor, heksahlorbenzols, hlordekons, aldrīns, pentahlorbenzols, mirekss, toksafēns, heksabrombifenils.

42 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2004. gada 29. aprīlis) par noturīgiem organiskajiem piesārņotājiem, ar ko groza Direktīvu 79/117/EEK (OV 2004, L 158, 7. lpp.).

61. Iesniedzējtiesa šaubās par to, kā ir interpretējami divi jēdzieni, kuri ir iekļauti Lēmuma 2000/532, kas grozīts ar Lēmumu 2014/955, pielikuma sadaļas “Novērtēšana un klasifikācija” 2. punktā. Saskaņā ar šī noteikuma itāļu valodas redakciju “[...] l’iscrizione di una voce nell’elenco armonizzato di rifiuti contrassegnata come pericolosa, con un riferimento specifico o generico a “sostanze pericolose”, è opportuna solo quando questo rifiuto contiene sostanze pericolose pertinenti che determinano nel rifiuto una o più delle caratteristiche di pericolo [...]”. Iesniedzējtiesa apgalvo, ka saskaņā ar dažiem interpretācijas veidiem jēdzienu “*opportuna*” un “*pertinenti*” lietojums attiecībā uz spoguļierakstiem apstiprinot iespējamību izmantot rīcības brīvību, veicot novērtēšanu, un ka bīstamības izpēte attiecoties tikai uz *atbilstīgām* atkrituma sastāvdaļām atkarībā no to bīstamības.

62. Saskaņā ar Tiesas judikatūru⁴³ ir jāizmanto citas šīs tiesību normas valodu redakcijas, lai noskaidrotu atšķirību pastāvēšanu, un, ja tās tiktu konstatētas, tā ir jāinterpretē atbilstoši tiesiskā regulējuma, kurā tā ir iekļauta, vispārējai struktūrai un mērķim.

63. Tādējādi tiesību normas spāņu⁴⁴, portugāļu⁴⁵, franču⁴⁶ un angļu⁴⁷ valodas redakcijas ir identiskas attiecībā uz atkritumiem ar spoguļierakstiem, ciktāl to iekļaušana saskaņotajā atkritumu sarakstā ar ierakstu “Bīstams” ir *pamatota* vai ir *atbilstīga* tikai tad, “ja atkritumi satur bīstamas vielas, *kuru dēļ atkritumiem piemīt* viena vai vairākas bīstamas īpašības [...]”. Atkritumus, uz kuriem ir attiecināms spoguļieraksts, var klasificēt ar spoguļierakstu “Bīstams” tikai tad, ja tie satur vielas, kuru dēļ tiem *piemīt* viena vai vairākas no piecpadsmit Direktīvas 2008/98 III pielikumā minētajām īpašībām. Tādējādi nav rīcības brīvības vai *iespējamības* šajā ziņā. Es uzskatu, ka šīs valodu redakcijas pilnībā atbilst tiesību akta vispārējai sistēmai un mērķim.

64. Ne Direktīvā 2008/98, ne Lēmumā 2000/532 nav sniegtas īpašas un tiešas norādes par novērtēšanas un testēšanas metodēm, kas [atkritumu] radītājam vai īpašniekam ir jāizmanto, lai novērtētu atkritumu toksicitāti vai bīstamību un attiecinātu uz to spoguļierakstu (otrais prejudiciālais jautājums), jo Savienības tiesībās metodes nav saskaņotas. Tomēr Direktīvas 2008/98, kas ir grozīta ar Regulu Nr. 1357/2014, III pielikuma beigās attiecībā uz testēšanas metodēm ir precizēts, ka ir jāizmanto “[...] metodes, kas aprakstītas Komisijas Regulā (EK) Nr. 440/2008 un citās attiecīgās CEN norādēs, vai citas starptautiski atzītas testēšanas metodes un pamatnostādnes”.

65. Lēmuma 2000/532 pielikuma sadaļas “Novērtēšana un klasifikācija” 2. punktā ir sniegti arī daži papildu precizējumi par novērtēšanu un testēšanas metodēm.

43 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru vienā no Savienības tiesību normas valodu redakcijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais pamats šīs tiesību normas interpretācijai un minētajam formulējumam nevar arī piešķirt prioritāru nozīmi salīdzinājumā ar pārējo valodu redakcijām. Savienības tiesību normas ir interpretējamas un piemērojamas vienvēidīgi, ņemot vērā visu Savienības oficiālo valodu redakcijas. Gadījumā, ja Savienības tiesību normas formulējums dažādu valodu redakcijās atšķiras, attiecīgā norma ir jāinterpretē saistībā ar tā tiesiskā regulējuma vispārējo struktūru un mērķi, kurā šī norma ietilpst (spriedumi, 2016. gada 28. jūlijs, *Edilizia Mastrodonato*, C-147/15, EU:C:2016:606, 29. punkts, un 2016. gada 17. marts, *Kodbranchens Fællesråd*, C-112/15, EU:C:2016:185, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

44 “Solo se justifica la inclusión de un residuo en la lista armonizada de residuos marcado como peligroso y con una mención específica o general a “sustancias peligrosas”, si el residuo contiene sustancias peligrosas que le confieren una o varias de las características de peligrosidad [...]”.

45 Identiskā nozīmē portugāļu valodas redakcija: “só se justifica a inclusão de um residuo na lista harmonizada de resíduos, assinalado como “perigoso” e com uma menção específica ou geral a “substâncias perigosas”, se o residuo em causa contiver substâncias perigosas que lhe confirmam uma ou mais das características de perigosidade [...]”.

46 “Une référence spécifique ou générale à des «substances dangereuses» n’est appropriée pour un déchet marqué comme dangereux figurant sur la liste harmonisée des déchets que si ce déchet contient les substances dangereuses correspondantes qui lui confèrent une ou plusieurs des propriétés dangereuses [...]”.

47 “An entry in the harmonised list of wastes marked as hazardous, having a specific or general reference to “hazardous substances”, is only appropriate to a waste when that waste contains relevant hazardous substances that cause the waste to display one or more of the hazardous properties [...]”.

- Tās otrajā ievilkumā ir norādīts, ka bīstamu īpašību var novērtēt, balstoties uz atkritumu sastāvā esošām vielām vai veicot testēšanu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 440/2008⁴⁸ vai citām starptautiski atzītām testēšanas metodēm un vadlīnijām, ja vien Regulā Nr. 1272/2008 nav noteikts citādi.
- Tās piektajā ievilkumā ir norādīts, ka “vajadzības gadījumā, nosakot atkritumu bīstamās īpašības, var ņemt vērā šādas piezīmes, kas iekļautas Regulas (EK) Nr. 1272/2008 VI pielikumā: 1.1.3.1. Piezīmes par vielu identifikāciju, klasifikāciju un marķēšanu: B, D, F, J, L, M, P, Q, R un U piezīme. – 1.1.3.2. Piezīmes attiecībā uz maisījumu klasifikāciju un marķēšanu: 1., 2., 3. un 5. piezīme.”

66. Abās atsaucēs ir sniegtas norādes par ķīmiskās analizēšanas un testēšanas veidiem⁴⁹, kurus var izmantot [atkritumu] radītāji vai īpašnieki, lai novērtētu to sastāvā esošo vielu bīstamību. Turklāt ir spēkā testēšanas metodes, kas ir piemērojamas ķīmiskajām vielām un savienojumiem saskaņā ar REACH regulu, kas ir paredzētas ar Regulu Nr. 440/2008. Tāpat ir derīgas atkritumu testēšanas metodes un bīstamo īpašību aprēķina metodes, kuras Komisija ir aprakstījusi sava 2018. gada paziņojuma III pielikumā⁵⁰.

67. Savukārt minētā paziņojuma 4. pielikumā ir iekļauts CEN metožu un standartu saraksts atkritumu raksturošanai, izmantojot dažādus ķīmiskās analizēšanas veidus⁵¹.

68. Tomēr es uzskatu, ka jebkāda cita testēšanas metode, kas ir pieņemta starptautiskajā, Savienības vai valsts tiesiskajā regulējumā⁵², arī būtu derīga, lai noskaidrotu, vai atkritumu sastāvā esošās vielas ir bīstamas vai nav bīstamas. Gan Direktīvas 2008/98, kas grozīta ar Regulu Nr. 1357/2014, III pielikuma beigās, gan Lēmuma 2000/532 pielikuma sadaļas “Novērtēšana un klasifikācija” 2. punkta otrajā ievilkumā ir noteikts, ka var izmantot “cit[as] starptautiski atzīt[as] testēšanas metod[es] un vadlīnij[as]”. Vēlreiz atgādināšu, ka atbilstoši Lēmuma 2000/532 pielikuma nodaļas “Novērtēšana un klasifikācija” 1. punkta beigām testēšanas rezultāti ir pārāki par rezultātiem, kas iegūti, piemērojot šo bīstamo vielu aprēķina metodes.

69. Atbilstoši iepriekš izklāstītajam, attiecībā uz ķīmiskās analizēšanas un testēšanas metožu dažādošanu es uzskatu, ka šo novērtēšanu var veikt, izmantojot paraugu ņemšanu, bet sniedzot pilnīgas efektivitātes un reprezentativitātes garantijas. Šīs garantijas tiek sniegtas, piemēram, piemērojot CEN izstrādātās tehniskās specifikācijas un noteikumus par “atkritumu raksturošanu un paraugu ņemšanu”⁵³.

70. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Direktīvas 2008/98 7. pants un III pielikums un Lēmuma 2000/532 pielikuma nodaļas “Novērtēšana un klasifikācija” 2. punkts “Atkritumu klasificēšana par bīstamiem” ir jāinterpretē tādējādi, ka atkritumu ar spoguļierakstu radītājam vai īpašniekam ir pienākums noskaidrot atkritumu sastāvu un vēlāk, izmantojot aprēķinu vai testēšanu, pārbaudīt, vai tā

48 Komisijas Regula (2008. gada 30. maijs) par testēšanas metožu noteikšanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH) (OV 2008, L 142, 1. lpp.).

49 Parasti ķīmisko analizēšanu veic, lai konstatētu atkritumu sastāvā esošās vielas, savukārt testēšanu parasti izmanto, lai noteiktu atkritumu sastāvā esošās vielas koncentrāciju.

50 Komisijas paziņojuma – Tehniski norādījumi par atkritumu klasificēšanu (2018. gada 9. aprīlis) (OV 2018, C 124, 1. lpp.) 3. pielikums “Īpašas pieejas, kā noteikt bīstamas īpašības (no HP 1 līdz HP 15)”, 87.–123. lpp.

51 Komisijas paziņojums – Tehniski norādījumi par atkritumu klasificēšanu (2018. gada 9. aprīlis), 4. pielikums, 129.–131. lpp.

52 2018. gada paziņojumā Komisija min dokumentu “Atkritumu raksturojums – Atkritumos esošo elementu un vielu noteikšana”, kas ir aprakstīts eksperimentālajā saraksta AFNOR XP X30-489 daļā, kurā ir piedāvāta izsmelšana metode elementu un vielu noteikšanai šķīdros un cietos atkritumos. [Skat.] arī Amerikas Savienoto Valstu Vides aizsardzības aģentūras dokumentu, *Test Methods for Evaluating Solid Waste (SW-846)*, 2014, pieejams tīmekļa vietnē: <http://www3.epa.gov/epawaste/hazard/testmethods/sw846/online/index.htm>.

53 CEN tehniskie standarti ir šādi: EN 14899 Pamatnostādnes paraugu ņemšanas plāna izstrādei un izmantošanai; CEN/TR 15310-1:2006 Norādījumi par kritēriju atlasīšanu un piemērošanu paraugu ņemšanai dažādos apstākļos; CEN/TR 15310-2:2006 Norādījumi par paraugu ņemšanas metodēm; CEN/TR 15310-3:2006 Norādījumi par apakšparaugu ņemšanas procedūrām; CEN/TR 15310-4:2006 Norādījumi par paraugu iepakojšanas, uzglabāšanas, saglabāšanas, transportēšanas un piegādes procedūrām un CEN/TR 15310-5:2006 Norādījumi par paraugu ņemšanas plāna noteikšanu.

sastāvā ir kāda bīstama viela vai kāda viela ar bīstamības apzīmējumiem, kas minēti Direktīvas 2008/98 III pielikumā vai Regulas Nr. 850/2004 IV pielikumā. Šajā nolūkā ir atbilstīgi izmantot Regulā Nr. 440/2008 paredzēto vai jebkādu citu starptautiski vai dalībvalsts tiesībās atzītu paraugu ņemšanu, ķīmisku analizēšanu un testēšanu.

2. Ceturtais prejudiciālais jautājums

71. Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai piesardzības princips prasa, ka šaubu gadījumā vai tad, ja nav iespējams droši pierādīt bīstamo vielu klātbūtni atkritumos, tie ir jāklasificē kā atkritumi ar spoguļierakstu “Bīstams”.

72. Piesardzības princips atbilstoši LESD 191. panta 2. punktam ir viens no principiem, kas ir Savienības vides politikas pamatā, un tas papildina prevencijas principu, principu, saskaņā ar kuru videi nodarīts kaitējums jālabo, novēršot tā cēloni, un principu “maksā piesārņotājs”. Piesardzības princips ir riska pārvaldības instruments, ko var izmantot gadījumā, ja pastāv zinātniska nenoteiktība par iespējamo risku cilvēka veselībai vai videi, un kas ļauj noteikt preventīvus pasākumus līdz brīdim, kad minētā nenoteiktība tiks novērsta⁵⁴.

73. Piesardzības princips ir minēts kopā ar citiem principiem Direktīvas 2008/98 4. panta 2. punkta pēdējā daļā⁵⁵, savukārt šīs direktīvas 1. un 13. pantā ir atsauce uz dalībvalstu pienākumu veikt pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka atkritumu apsaimniekošana norit, neapdraudot cilvēku veselību un neradot kaitējumu videi.

74. Atkritumu klasificēšana ar spoguļierakstu “Bīstams”, kā esmu norādījis, būtiski ietekmē turpmāku to apsaimniekošanu (atkārtota izmantošana, pārstrāde, reģenerācija un apglabāšana). Kā apgalvo Komisija, piesardzības princips automātiski neuzliek pienākumu veikt šādu klasifikāciju gadījumā, ja tikai rodas parastas šaubas par to, vai ir konstatējamas Direktīvas 2008/98 III pielikumā vai Regula Nr. 850/2004 IV pielikumā minētās vielas ar bīstamām īpašībām.

75. Lai noskaidrotu, vai ir atbilstīgi uz atkritumiem attiecināt spoguļierakstu “Bīstams” vai spoguļierakstu “Nebīstams”, atkritumu īpašniekam vai turētājam ir jāpiemēro atkritumu ar spoguļierakstiem klasificēšanas procedūra, vispirms nosakot atkritumu sastāvu, un, ja tiek identificētas vielas ar bīstamības apzīmējumiem, aprēķinot to vērtības un veicot attiecīgu testēšanu.

76. Atkritumu radītājs vai īpašnieks tomēr nevar atsaukties uz piesardzības principu kā aizbildinājumu, lai atkritumiem ar spoguļierakstiem nepiemērotu Direktīvā 2008/98 un Lēmumā 2000/532 paredzēto klasificēšanas procedūru. Dalībvalstis drīkst uzskatīt vai neuzskatīt atkritumus par bīstamiem, bet tām ir jāinformē Komisija, lai tā attiecīgā gadījumā var grozīt EAS saskaņā ar Direktīvas 2008/98 7. panta 2. un 3. punktu. Ja dalībvalstīm ir noteikts šāds ierobežojums, minētais princips nedod tiesības privātpersonām klasificēt atkritumus, nepiemērojot attiecīgajās ES tiesību normās minēto procedūru.

54 Skat. Thieffry, P., *Manuel de droit européen de l'environnement*, 2. izd., Brisele: Bruylant, 2017, 83. lpp.; un Esteve Pardo, J., *El desconcierto del Leviatán. Política y derecho ante las incertidumbres de la ciencia*, Madride: Marcial Pons, 2009, 141.–146. lpp.

55 Saskaņā ar to “dalībvalstis ņem vērā vispārējos vides aizsardzības principus – piesardzību un ilgtspējību, tehniskas īstenošanas iespēju un ekonomisko dzīvotspēju, resursu aizsardzību, kā arī vispārējo ietekmi uz vidi, cilvēku veselību, ekonomiku un sociālo jomu, kā paredzēts 1. un 13. pantā”.

77. Es uzskatu, ka to apstiprina Tiesas judikatūra⁵⁶. Proti, “pareizai piesardzības principa piemērošanai ir nepieciešams, pirmkārt, identificēt attiecīgo vielu vai pārtikas produktu iespējami negatīvo ietekmi uz veselību un, otrkārt, vispārīgi izvērtēt veselībai radītos riskus, pamatojoties uz uzticamākajiem pieejamajiem zinātniskajiem datiem un jaunākajiem starptautisko pētījumu rezultātiem”⁵⁷. Tomēr “[..] noteiktos aizsardzības pasākumus nevar pamatot ar tīri hipotētisku riska tuvošanos, kas balstīta uz vēl nepārbaudītiem vienkāršiem zinātniskiem pieņēmumiem. Tieši otrādi – šādi aizsardzības pasākumi, neraugoties uz to pagaidu raksturu un pat ja tie ir preventīva rakstura, var tikt noteikti tikai tad, ja tie ir pamatoti ar risku novērtējumu, kas ir pēc iespējas pilnīgāks attiecībā uz atsevišķā gadījuma īpašajiem apstākļiem un kas norāda, ka šie pasākumi ir nepieciešami”⁵⁸.

78. Tāpat nepietiek tikai ar vienkāršām šaubām par to, vai atkritumi ir bīstami, lai, atsaucoties uz piesardzības principu, uz tiem attiecinātu spoguļierakstu “Bīstams”. Ja tas tā būtu, ikviena spoguļieraksta dēļ atkritumi tiktu klasificēti kā bīstami. Taču es uzsveru, minētā klasificēšana prasa individuālu atkritumu sastāva novērtēšanu un turpmāku pārbaudi par to sastāvā esošo vielu iespējamo bīstamību. Direktīvā 2008/98 un Lēmumā 2000/532 paredzētajā procedūrā ir jāievēro līdzīgas prasības, kuras Tiesa min saistībā ar atsaukšanos uz piesardzības principu.

79. Es piekrītu Itālijas valdībai, ka atkritumu radītājam vai īpašniekam nav pienākuma veikt atkritumu izsmelšanu novērtēšanu, lai atbilstoši Regulai Nr. 1272/2008 identificētu *visas* bīstamās vielas, kas var būt to sastāvā, un *visas* iespējamās vielas ar bīstamības apzīmējumiem saskaņā ar Direktīvas 2008/98 III pielikumu. Iesniedzējtiesa piekrīt šim viedoklim, saskaņā ar kuru, pēc tās domām, nav jāveic pilnīgi visu vielu, kas abstrakti var būt atkritumu sastāvā, izpēte, bet ir jāsniedz pienācīgs atkritumu raksturojums, kas ir balstīts, pirmkārt, uz to precīzu sastāvu, un, otrkārt, uz tādējādi konstatēto vielu bīstamības pārbaudi.

80. Turklāt Direktīvas 2008/98 4. panta 2. punkta pēdējā daļā minētais tehniskas īstenošanas iespējas un ekonomiskās dzīvotspējas princips liedz uzlikt ražotājam pienākumu veikt pilnībā izsmelšanu atkritumu sastāva un visu tā sastāvā esošo vielu ar bīstamības apzīmējumiem novērtējumu. Šī veida pienākums esot arī nesamērīgs.

81. Manuprāt, piesardzības princips pamato atkritumu klasificēšanu, attiecinot uz to spoguļierakstu “Bīstams”, ja no atkritumu radītāja vai īpašnieka neatkarīgu iemeslu dēļ nav iespējams noteikt to sastāvu un/vai to sastāvā esošās vielas ar bīstamības apzīmējumiem. Šajā gadījumā pastāv reāls apdraudējums sabiedrības veselībai vai videi, kas attaisno atkritumu klasificēšanu, attiecinot uz tiem spoguļierakstu “Bīstams” kā ierobežojošu pasākumu, lai “neitralizētu” tā bīstamību⁵⁹.

56 Savienības tiesu judikatūras sīku izklāstu skat. Da Cruz Vilaça, J. L., “The Precautionary Principle in EC Law”, no: *EU Law and Integration: Twenty Years of Judicial Application of EU Law*, Hart Publishing, 2014, 321.–354. lpp.

57 Skat. arī spriedumus, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Frāncija (C-333/08, EU:C:2010:44), 92. punkts, un 2017. gada 19. janvāris, *Queisser Pharma* (C-282/15, EU:C:2017:26), 56. punkts. Skat. arī ģenerāladvokāta M. Bobeka [*M. Bobek*] secinājumus lietā *Confédération paysanne* u.c. (C-528/16, EU:C:2018:20), 48.–54. punkts.

58 Skat. arī spriedumus, 2011. gada 8. septembris, *Monsanto* u.c. (no C-58/10 līdz C-68/10, EU:C:2011:553), 77. punkts, un 2017. gada 13. septembris, *Fidenato* u.c. (C-111/16, EU:C:2017:676), 51. punkts.

59 Tiesa ir nospriedusi, ka, “ja izrādās, ka veikto pētījumu rezultātu nepietiekamības, nepārliciecināšā rakstura vai neprecizitātes dēļ nav iespējams skaidri noteikt atsevišķa riska esamību vai pakāpi, bet gadījumā, ja risks iestātos, pastāv iespējamība, ka var rasties reāls kaitējums sabiedrības veselībai, piesardzības princips pieļauj ierobežojošu pasākumu ieviešanu, ja vien tie nav diskriminējoši un ir objektīvi” (spriedumi, 2004. gada 2. decembris, Komisija/Nīderlande, C-41/02, EU:C:2004:762, 54. punkts; 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Frāncija, C-333/08, EU:C:2010:44, 93. punkts, un 2017. gada 19. janvāris, *Queisser Pharma*, C-282/15, EU:C:2017:26, 57. punkts).

IV. Secinājumi

82. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, es iesaku uz *Corte suprema di Cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu, ar ko atceļ dažas direktīvas, kas ir grozītas ar Regulu Nr. 1357/2014, III pielikuma 7. pants un Komisijas Lēmuma 2000/532/EK (2000. gada 3. maijs), ar ko aizstāj Lēmumu 94/3/EK, ar kuru izveidots atkritumu saraksts saskaņā ar 1. panta a) punktu Padomes Direktīvā 75/442/EEK par atkritumiem, un Padomes Lēmumu 94/904/EK, ar kuru izveidots bīstamo atkritumu saraksts saskaņā ar 1. panta 4. punktu Padomes Direktīvā 91/689/EEK par bīstamajiem atkritumiem, kas ir grozīts ar Lēmumu 2014/955/ES, pielikuma nodaļas “Novērtēšana un kvalifikācija” 2. punkts “Atkritumu klasificēšana par bīstamiem” ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- 1) Atkritumu ar spoguļierakstu radītājam vai īpašniekam ir pienākums noteikt minēto atkritumu sastāvu un vēlāk, izmantojot aprēķinu vai testēšanu, pārbaudīt, vai to sastāvā ir kāda bīstama viela vai viela ar bīstamības apzīmējumu, kas ir minēti Direktīvas 2008/98 III pielikumā vai Regulas (EK) Nr. 850/2004 IV pielikumā. Šajā nolūkā ir atbilstīgi izmantot Regulā (EK) Nr. 440/2008 paredzēto vai jebkādu citu starptautiski vai dalībvalsts tiesībās atzītu paraugu ņemšanu, ķīmisko analizēšanu un testēšanu.
- 2) Atkritumu radītājs vai īpašnieks nevar atsaukties uz piesardzības principu kā aizbildinājumu, lai nepiemērotu Direktīvā 2008/98 un Lēmumā 2000/532 paredzēto atkritumu ar spoguļierakstiem klasificēšanas procedūru, izņemot gadījumu, ja nav iespējams veikt to sastāva un/vai to sastāvā esošo vielu ar bīstamības apzīmējumiem novērtējumu.